

Aplinkos apsaugos kriterijai. III dalis. Aplinkos apsaugos vadybos sistemų (AVS) reikalavimo taikymas

AVS reikalavimo nustatymas

- Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdanč žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) 2 priedo **15.4 p.** – taikomas pastatų statybos darbams;
- ir **26.1 p.** – taikomas kelių statybos darbams.
- Tvarkos aprašo **4.3 p.** – taikomas paslaugų ir darbų pirkimams.
- Tvarkos aprašo **4.4.4 p.** – savarankiškai nustatomi aplinkos apsaugos kriterijai.

Netaikomas projektavimui

Negalimas AVS reikalavimo kėlimas prekių pirkimams

Nustatomos konkrečios aplinkos apsaugos vadybos priemonės

Aplinkosaugos standartas ar kvalifikacija?

Standartai ISO 14001, EMAS ir lygiaverčiai (VPĮ 48 str. 2 d.) - kiti pirkimo dokumentų reikalavimai

Reikalingas visas aplinkos apsaugos vadybos sistemos **standartas**.

Įrodymai:

- tarptautinių pirkimų atvejais - ISO 14001, arba EMAS arba lygiavertis **sertifikatas**;
- supaprastintų pirkimų ar perkant VPĮ 2 priede nurodytas socialines ir kitas specialiąsias paslaugas – ISO 14001, arba EMAS, arba lygiavertis **sertifikatas**, arba **tiekėjo parengtas taikomų aplinkos apsaugos vadybos priemonių aprašymas** (Tvarkos aprašo 10 p.).

Kvalifikacija: aplinkos apsaugos vadybos priemonės (VPĮ 51 str. 7 d. 8 p.), Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodikos 22 p.

Reikalingos tik **konkrečios** tam tikros aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo **priemonės**.

Pvz., priemonė - nekenksmingų atliekų, susidarančių atliekant darbus, mažinimas, tokiu atveju tiekėjas privalo turėti procedūras ar sutartis dėl atliekų pakartotino naudojimo, perdirbimo ir pan.

Įrodymai: aplinkos apsaugos vadybos priemonių, kurias tiekėjas galės taikyti vykdydamas pirkimo sutartį, apibūdinimas, arba sertifikatai (ISO 14001, EMAS, ir kt.).

Pastatų statybos darbų žalieji pirkimai

15.4. tiekėjas atliekamiems statybos darbams taiko aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus pagal standartą LST EN ISO 14001 arba EMAS ar kitus aplinkos apsaugos vadybos standartus, pagrįstus atitinkamais Europos arba tarptautinių standartizacijos organizacijų priimtais standartais, ar kitais tiekėjo pateiktais lygiaverčiais įrodymais (**lygiaverčiai įrodymai gali būti priimami atliekant supaprastintus pirkimus**; atliekant kitus pirkimus lygiaverčiai įrodymai priimami, tik jeigu tiekėjas dėl nuo jo nepriklausančių objektyvių priežasčių negali pateikti sertifikatų per nustatytą laiką).

Kelių statybos darbų žalieji pirkimai

26.1. tiekėjas atliekamiems statybos darbams taiko aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus pagal standartą LST EN ISO 14001 arba EMAS ar kitus aplinkos apsaugos vadybos standartus, pagrįstus atitinkamais Europos arba tarptautinių standartizacijos organizacijų priimtais standartais, ar kitais tiekėjo pateiktais lygiaverčiais įrodymais (**lygiaverčiai įrodymai gali būti priimami atliekant supaprastintus pirkimus**, kitų pirkimų atvejais lygiaverčiai įrodymai priimami, tik jeigu tiekėjas dėl nuo jo nepriklausančių objektyvių priežasčių negali pateikti sertifikatų per nustatytą laiką).

KELIŲ PROJEKTAVIMO
PASLAUGOS IR JŲ
STATYBOS DARBAI
MINIMALIŲ APLINKOS
APSAUGOS KRITERIJŲ
TAIKYMAS

Paskelbta: 2023-06-29

Projektas „Gamybos plėtojimas didesniu tikimybe“ (Nr. LMP20-011700002) yra finansuojamas Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis. Šiuo paskelbimu pasiekiama jo tikslų patvirtinti ir Europos Komisija turi atsakomybę už šio žaidimo informacijos pateikimą.

Tvarkos aprašo 2 priedo minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai nustatyti 15.4 ir 26.1 papunkčiuose negali būti išpildomi keliant kvalifikacijos reikalavimus tiekėjui, t. y. turi būti reikalaujama atliekamiems statybos darbams taikyti aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų reikalavimus visa apimtimi.

Lietuvos
Respublikos
aplinkos
ministerija

APLINKOS APSAUGOS VADYBOS SISTEMŲ REIKALAVIMO TAIKYMAS TVARKOS APRAŠO 4.3 P. BEI TVARKOS APRAŠO 2 PRIEDO 15.4 IR 26.1 P. ATVEJ AIS

- Tvarkos aprašo 2 priedo 15.4 ir 26.1 papunkčiuose nustatyto minimalaus aplinkos apsaugos kriterijaus taikymas
- Tvarkos aprašo 4.3 papunkčio taikymas ir
- kada aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimai gali būti keliami kaip kvalifikacijos reikalavimai (Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktis)

Projektas „Energijos efektyvumo didinimas Lietuvoje“ (Nr. LIFE20 IPC/LT/000002) yra finansuojamas Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis. Šiame pranešime pateikiamas jo autorių požiūris, ir Europos Komisija nėra atsakinga už bet kokį šios informacijos panaudojimą.

Aplinkos apsaugos vadybos sistemos (AVS)

Vadovaujantis Tvarkos aprašo 4.3 p. kai perkamo produkto nėra produktų sąrašė, galima nustatyti reikalavimą, kad perkamai paslaugai ar darbui tiekėjas taikytų aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus pagal standartą **LST EN ISO 14001, EMAS** ar kitus aplinkos apsaugos vadybos standartus, pagrįstus atitinkamais Europos arba tarptautinių standartizacijos organizacijų priimtais standartais, ar kitais tiekėjo pateiktais lygiaverčiais įrodymais.

Aplinkos
apsaugos
vadybos
sistemos

Sutaupyta energija – pigiausia

Projektas „Energijos efektyvumo didinimas Lietuvoje“ (Nr. LIFE20 IPC/LT/000002) yra finansuojamas Europos Sąjungos LIFE programos ir Lietuvos Respublikos lėšomis. Šiame naujienlaiškyje pateikiamas jos autorių požiūris, ir Europos Komisija nėra atsakinga už bet kokią šios informacijos panaudojimą.

AVS – kada nustatyti?

Nustatant reikalavimus, susijusius su aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų laikymusi, pirkimo vykdytojas privalo įvertinti šių reikalavimų **būtinumą, reikalingumą, sąsają su pirkimo objektu bei proporcingumą pirkimo objektui.**

AVS reikalavimo sąsaja su pirkimo objektu

Keliant AVS reikalavimą rekomenduojama pirkimo dokumentuose nurodyti konkrečią aplinkos apsaugos vadybos **systemos sertifikato taikymo sritį** arba **aiškiai nurodyti kokiems konkrečioms darbams ir (ar) paslaugoms** turi būti taikomi AVS standartų reikalavimai, taip užtikrinant, kad tiekėjo pateiktas sertifikatas atspindės pirkimo vykdytojo perkamas paslaugas ar darbus, o keliamas reikalavimas bus **susijęs su pirkimo objektu.**

Žaliasis pirkimas pagal Tvarkos aprašo 4.3 p.

Vykdydamas žaliajį **paslaugų arba darbų pirkimą pagal Tvarkos aprašo 4.3 papunktį**, pirkimo vykdytojas vadovaujasi **VPĮ 48 straipsnio 2 dalimi**:

[...perkančioji organizacija reikalauja pateikti **nepriklausomų įstaigų** išduotus sertifikatus, patvirtinančius, kad **tiekėjas** laikosi tam tikrų aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų...].

Taigi pirkimo vykdytojas negali nepagrįstai apriboti, kokius įrodymus tiekėjai turi pateikti, t. y. nurodyti, jog atitikčiai įrodyti bus tinkami tik akredituotų įstaigų išduoti sertifikatai.

Subtiekėjai, jungtinės veiklos grupė ir tiekėjas – kaip su AVS?

VPĮ 18 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose turi paaiškinti, kaip tiekėjų grupės turi atitikti kvalifikacijos reikalavimus, keliamus pagal šio įstatymo 47 straipsnį ir, jeigu taikytina, **kokybės vadybos sistemas ir (arba) aplinkos apsaugos vadybos sistemas standartus**, reikalaujamus pagal VPĮ 48 straipsnį.

Jungtinės veiklos partneriai turi atitikti keliamus reikalavimus dėl aplinkos apsaugos vadybos priemonių taikymo **pagal jų prisiimamus įsipareigojimus aktyviai vykdant sutartį**.

Jeigu tiekėjas pats AVS standarto neturi, turi būti užtikrinta, kad **subtiekėjas, kurio pajėgumai pasitelkiami dėl AVS standarto taikymo, pats tiesiogiai ir dalyvautų vykdant sutartį** visose dalyse, kur šis AVS standartas reikalingas.

Subtiekėjai, jungtinės veiklos grupė ir tiekėjas – kaip su AVS?

Jeigu tiekėjas **pats atitinka šį reikalavimą**, tačiau pasitelkia subtiekėjus nurodytiems darbams atlikti / paslaugoms teikti, kuriems (-ioms) yra nustatomas šis reikalavimas, tokiu atveju **subtiekėjai turi laikytis** reikalaujamo aplinkos apsaugos vadybos standarto, atsižvelgiant į jų prisiimamus įsipareigojimus pirkimo sutarčiai vykdyti.

[Pavyzdiniai dokumentai \(pirkimų vykdytojams\) - Viešųjų pirkimų tarnyba](#)

Žaliasis pirkimas pagal Tvarkos aprašo 4.3 p.

Atliekant **supaprastintą pirkimą** ar perkant VPĮ 2 / PĮ 4 priede nurodytas socialines ir kitas **specialiąsias paslaugas**, pirkimo vykdytojas priima ir **kitus tiekėjo lygiaverčių aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemonių įrodymus**, kurie patvirtintų, kad tiekėjo siūlomos aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemonės **atitinka** reikalaujamus aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartus.

10. Kiti lygiaverčiai aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemonių įrodymai gali būti tiekėjo taikomų aplinkos apsaugos vadybos priemonių aprašymas, atitinkantis visus šiuos reikalavimus:

10.1. apibrėžta įmonės ar įstaigos vadovybės patvirtinta aplinkos apsaugos politika ir atitiktis aplinkos apsaugos reikalavimams teikiant paslaugas ir vykdant darbus;

10.2. nustatyti reikšmingiausi aplinkos apsaugos aspektai, kuriems poveikį daro arba gali daryti įmonės ar įstaigos vykdoma veikla, ir šiuos aplinkos apsaugos aspektus reglamentuojantys teisės aktai;

10.3. nustatyti aplinkosauginiai tikslai, uždaviniai ir priemonės šiems tikslams pasiekti;

10.4. numatyta aplinkosauginių tikslų įgyvendinimo stebėseną – paskirti atsakingi asmenys, nustatyta jų atsakomybė, pareigos ir priemonių įgyvendinimo terminai;

10.5. parengtas aplinkosauginių ir avarinių situacijų valdymo planas;

10.6. vykdoma aplinkosauginio gerinimo veiklos kontrolė (pvz., parengiamos metinės ataskaitos, kurios pateikiamos ir pristatomos įmonės vadovybei).

AVS – lygiaverčiai įrodymai

[...**kitų pirkimų atvejais** lygiaverčiai įrodymai priimami tik jeigu tiekėjas dėl nuo jo nepriklausančių objektyvių priežasčių negali pateikti sertifikatų per nustatytą laiką.]

- Ši sąlyga taikoma tiek tarptautinio, tiek supaprastinto pirkimo atvejais;
- Lygiaverčiai įrodymai** pagal šią sąlygą: sertifikavimo įmonės patvirtinimas apie atliktą auditą ir teigiama audito išvada, kad tiekėjui sertifikatas bus išduotas.

Situacijos pavyzdys - AVS standartas pas tiekėją jau yra įdiegtas, atliktas auditas ir šiuo metu tik laukiama, kol sertifikavimo įmonė išduos sertifikatą. VPT žiniomis sertifikato išdavimo procedūra kartais gali trukti ir kelias savaites. Kai tiekėjui sertifikatas yra išduodamas, jis jį turi pateikti pirkimo vykdytojui.

AVS – sutarčių valdysena

Nustačius pirkimo dokumentuose AVS standarto ir / ar lygiaverčių aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemonių reikalavimą, labai svarbu **sutartyje** nustatyti AVS standarto reikalavimo įgyvendinimo priežiūros ir kontrolės mechanizmus, tam, kad pirkimo vykdytojas galėtų įsitikinti jog tiekėjas šio reikalavimo laikosi sutarties vykdymo metu.

Aplinkos apsaugos kriterijai ir jų taikymas

IV dalis

Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas)

Projektavimo paslaugos, kurioms nėra patvirtinti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai

Statinio statybos techninės priežiūros paslaugos

Kaip nustatyti žaliuosius reikalavimus?

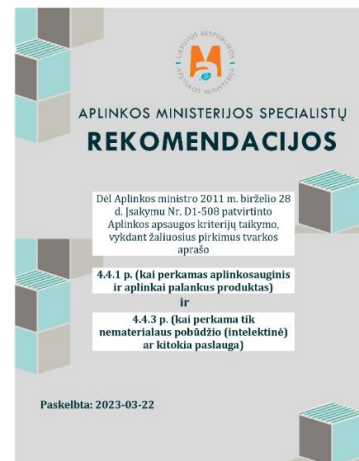
pagal Tvarkos aprašo 4.3 p. nustatyti reikalavimą, kad perkamai paslaugai tiekėjas taikytų aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus.

Reikalavimas gali būti nustatomas tik tuomet, kai yra būtinas ir proporcingas konkrečiam pirkimo objektui, yra reikalingas užtikrinti tinkamą sutarties vykdymą, ir įvertinus, ar tokio reikalavimo nustatymas dirbtinai neriboja tiekėjų konkurencijos

ir (arba)

pagal Tvarkos aprašo 4.4.4. p. savarankiškai nustatyti aplinkos apsaugos kriterijus, kurie yra susiję su pirkimo objektu, taikant bent vieną iš papunkčiuose 4.4.4.1. – 4.4.4.5. numatytų aplinkosauginių principų viename, keliuose ar visuose produkto gyvavimo ciklo etapuose.

NEGALI būti priskiriama prie žaliųjų pirkimų pagal Tvarkos aprašo 4.4.3. papunktį, kai perkama tik nematerialaus pobūdžio (intelektinė) ar kitokia paslauga, nesusijusi su materialaus objekto sukūrimu, kurios teikimo metu nėra numatomas reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai, nesukuriamas taršos šaltinis ir negeneruojamos atliekos.

Tvarkos aprašo 4.4.4 p.

pirkdamas produktą pirkimo vykdytojas **savarankiškai nustato aplinkos apsaugos kriterijus, kurie yra susiję su pirkimo objektu, taikydamas bent vieną iš numatytų aplinkosauginių principų viename, keliuose ar visuose produkto gyvavimo ciklo etapuose:**

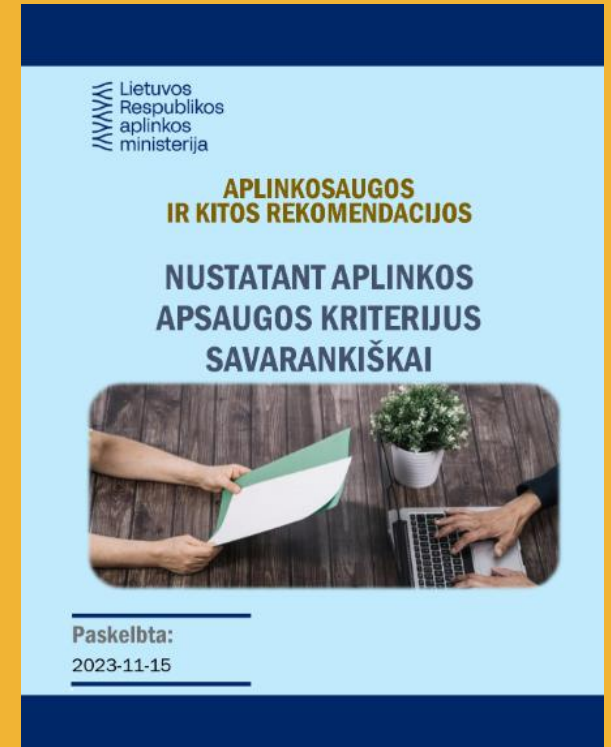
4.4.4.1. prekei pagaminti ir (ar) tiekti, paslaugai teikti ar darbams atlikti sunaudojama mažiau gamtos išteklių ir (ar) sudėtyje yra pakartotinai panaudotų ir (ar) perdirbtų medžiagų;

4.4.4.2. prekei pagaminti, tiekti ir (ar) naudoti, paslaugai teikti ar darbams atlikti sunaudojama mažiau elektros energijos ir (ar) naudojama energija iš atsinaujinančių energijos išteklių;

4.4.4.3. prekei pagaminti, paslaugai teikti ar darbams atlikti naudojama mažiau ar nenaudojama pavojingųjų cheminių medžiagų, neteršiama aplinka ir nekeliamas pavojus sveikatai;

4.4.4.4. prekė yra tvirta, ilgaamžė, funkcionali, ji ar jos sudedamosios dalys tinka naudoti daug kartų ir (ar) lengvai pataisomos, ir (ar) pakeičiamos;

4.4.4.5. prekė, virtusi atliekomis, tinka paruošti pakartotinai naudoti ar perdirbti.

Tvarkos aprašo 4.4.3 p.

Perkama nematerialaus pobūdžio (intelektinė) paslauga arba prekė

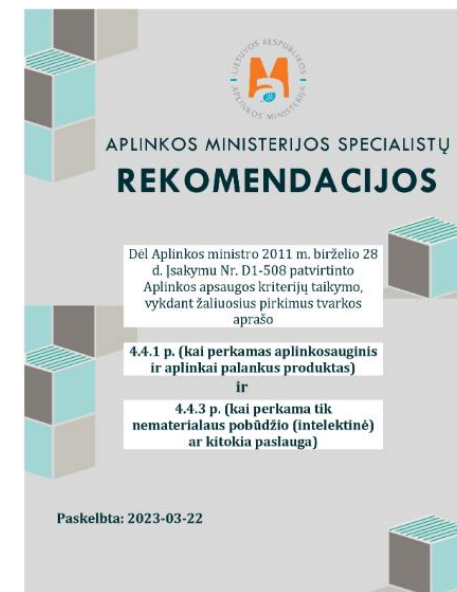
Pirkimas gali būti priskiriamas prie žaliųjų pirkimų ir pirkimo vykdytojas neprivalo nustatyti aplinkos apsaugos kriterijų, jeigu įgyvendinamos visos Tvarkos aprašo 4.4.3 papunktyje nurodytos sąlygos:

1) perkama tik nematerialaus pobūdžio (intelektinė) ar kitokia paslauga, nesusijusi su materialaus objekto sukūrimu (Tvarkos apraše pateikiamas sąrašas yra nebaigtinis)

- ✓ jos teikimo metu nenumatomas reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai (nebūtina numatyti priemonių, kuriomis būtų siekiama sumažinti ar kompensuoti daroma poveikį aplinkai, nes paslaugos teikimo metu objektyviai išvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė),
- ✓ ir nesukuriamas taršos šaltinis (t. y. natūralių ir nenatūralių medžiagų, preparatų, organizmų, įskaitant mikroorganizmus, išmetimas, išleidimas, paskleidimas į aplinką dėl žmonių veiklos, sukeliantis žalą aplinkai),
- ✓ ir negeneruojamos atliekos (nėra poreikio tvarkyti atliekų, nes jų nėra).

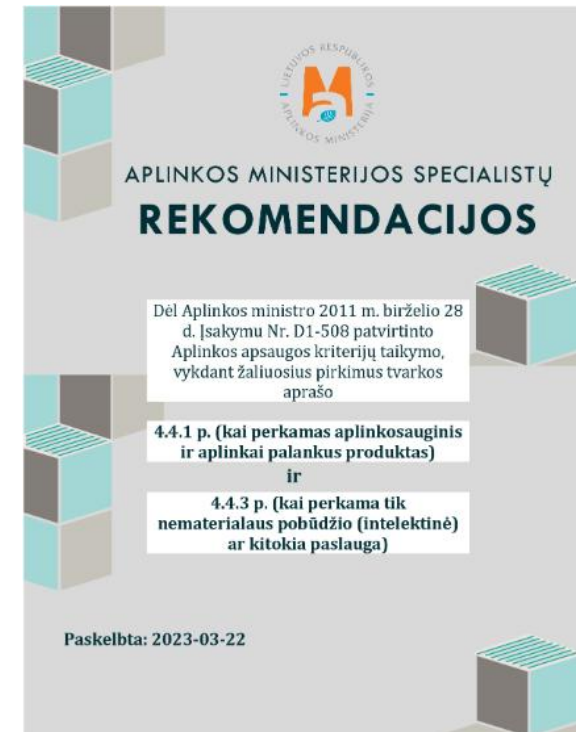
DUK [Ar galima taikomųjų ir \(ar\) archeologinių tyrimų paslaugų pirkimams taikyti Tvarkos aprašo 4.4.3 p.?](#)

Statinio projekto ekspertizės paslaugos

Kaip nustatyti žaliuosius reikalavimus?

Pirkimas GALI būti priskiriamas prie žaliųjų pirkimų pagal Tvarkos aprašo 4.4.3. papunktį, kai perkama tik nematerialaus pobūdžio (intelektinė) ar kitokia paslauga, nesusijusi su materialaus objekto sukūrimu, kurios teikimo metu nėra numatomas reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai, nesukuriamas taršos šaltinis ir negeneruojamos atliekos. Tokiu atveju aplinkos apsaugos kriterijus pirkimo dokumentuose nustatyti neprivaloma.

Ačiū!

klausk@vpt.lt

V I E Š Ū J Ū
P I R K I M Ū
T A R N Y B A